

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Illvstrissimi Viri Petri De Marca Archiepiscopi Parisiensis Dissertationvm De Concordia Sacerdotii Et Imperii, Sev De Libertatibvs Ecclesiæ Gallicanæ, Libri Octo

Marca, Pierre de

Parisiis, 1669

VI. Ex ijs quæ dicta sunt illustratur locus Glabri, qui schisma vocat
dissidium Papæ & Episcoporum in causa canonica. Schisma es
significatione usurpatum à Benedicto IX. à Synodo Anglicana, ...

urn:nbn:de:hbz:466:1-15591

Concilium Ephesinum, non solum Novatianos, sed etiam Quartadecimanos recensent inter hæreticos, etsi ob nudam disciplinae quaestionem discessissent ab Ecclesia, scilicet ob contentionem de die Paschatis, quod die xiv. mensis Nisan cum Iudæis, non autem die dominica cum Christianis, celebrabant. Plures quoque hæreses Epiphanius & Augustinus describunt, quæ in sola disciplina peccabant. Exempli causa, inter propria Aërianorum capita sive dogmata hoc annumerat Augustinus, quod dicerent *stata in Ecclesia non esse servanda jejunia*, id est, solennia & constituta jejunia Quadragesimæ & quartæ sextæque feriae. Media ætate imaginum contractores de hæresi damnati sunt, licet de capite disciplinae ageretur. Ejus rei inde petenda est ratio, quod schismatici violatæ caritati per secessionem addunt quoque pertinacem contumaciam adversus Ecclesiæ decreta, quæ discessionis illius occasionem injustam & à perpetua traditione alienam esse in synodis declaravit. Itaque perveraciæ continuatio auctoritatem Ecclesiæ contemnit, & sacras Scripturas quæ illam commendant. Quare mirum non est si schisma ejus generis in hæresim definire dicatur. Hæc est sententia Ambrosij, qui Sartyri fratris factum laudat, quod Luciferianas partes fugisset: *Non putavit, inquit, sedem esse in schismate. Nam etsi fidem erga Deum tenerent, tamen erga Dei Ecclesiam non tenerent, cujus patiebantur velut quosdam arius dividi & membra lacerari. Etenim cum propter Ecclesiam Christus passus sit, & Christi corpus Ecclesia sit, non videtur ab iis exhiberi Christi fides à quibus evacuatur ejus passio, corpusque distrahitur.* Unde rectè Cyprianus negabat Novatianos habere penes se Ecclesiam, idemque de Donatistis passim asseruit Augustinus.

V. Antequam verò discedam à canone sexto C P. tollendum est verus mendum quo laborant editiones Zonara & Balsamonis. Quid enim significant *Canonici Episcopi*? In Synodo Laodicensi mentio fit psalterum *canonicorum*, id est Cantorum qui in Clero adscripti sunt, ut distinguantur ab extraneis Cantoribus. Sed nulla similis ratio occurrit in Episcopis. omnes enim canonici seu laterculo Ecclesiæ sunt adscripti. Eusebius Dorylæi proponit quidem in contextu Græco Concilij Chalcedonensis, ordinandum Ephesi *canonicum* Episcopum. Sed ex antiqua versione Latina constat locum esse corruptum, & legendum *κωνωνικός* seu *canonicus*. Quæ lectio maximè congruit cum iis quæ referuntur in illa actione, de ordinationibus Bassiani & Stephani, quæ factæ erant per vim & tumultum contra canones. Quare

emendandus locus canonis sexti, & legendum *κωνωνικός ἡμέτερος ἑπισκόπος*, ut hic sit illorum verborum sensus: Eos esse schismaticos, & hæreticis adscribendos, qui non celebrant conventus cum Episcopis nostræ communionis. *Κωνωνικοί* dicebantur Episcopi qui ejusdem erant communionis, qui sibi invicem communicabant. Quæ dictione usæ est ipsa secunda synodus in epistola ad Damasum, cum ait sibi non licuisse per temporis angustias monere Episcopos suæ communionis, *πάρτας τῆς ἐν ἑπαρχίᾳ κωνωνικός ἑπισκοπῶν*. In 2^a Synodo Berytensi Cyrillus Alexandrinus & Ibas Edesseus dicuntur fuisse invicem *κωνωνικοί*. Et in Actis Synodi ad Quercum, 3° monachi quidam orthodoxi dicuntur fuisse *κωνωνικοί τῆς οὐκ ἐκείνης & τῆς ἐκείνης ἐκκλησίας*. Occurrunt sæpe *Κωνωνικοί*, quos Latine *Communicatores* reddunt, in epistolis Hormisdæ, & alibi. His rationibus motus, ex conjectura cum locum illum emendasset, & *κωνωνικός* Episcopos canonicis substituissem, incidi in epistolam Nicolai I. qui hunc canonem laudat, & *Communicantes* vertit, ut nullus de emendatione dubitandi superfit locus: *Eos qui seorsum à communicantibus nobis Episcopis collectas faciunt.*

VI. Ut autem redeam unde discessi, cum schisma ortum habeat à contentione ob ecclesiasticam disciplinam, quando canones de disciplina lati franguntur, schismati prebetur occasio; imò verò in hoc animorum & sententiarum dissidio potest dici aliquod schisma constatum esse, cui deest sola secessio à communione externa, ad quam aditus fieret per importunas excommunicationes. Eleganter verò probatur hoc seculo usum locutionis illius invaluisse, ex literis Benedicti IX. ad Stephanum Arvernensem Episcopum, qui conquestus erat de absolutione à Papa, Pontio Comiti Arvernensi indulta, licet ab Episcopo excommunicatione confictus esset. Respondet eam sibi ignotam fuisse: de qua si certior ab Episcopo factus fuisset, Pontium non solum repulisset, sed etiam Episcopi auctoritatem firmando, eum anathematis ictu repercussisset: *Prosteor quippe, inquit, omnibus consacerdotibus meis ubique terrarum, adjutorem me & consultatorem potius esse quam contradicentem. Absit enim schisma à me & à Coepiscopis meis. Itaque illam penitentiam & absolutionem quam tuo excommunicato ignoranter dederam, & ille fraudulenter accepit, irritam facio & cassam.* Schisma dicitur à Benedicto dissidium inter Papam & Episcopos, cum de corruptis canonibus justè conqueruntur. Insignis est ad probationem hujus significationis locus Concilij Anglicani, quod habitum est & dictatum à Legatis Hadriani

Vide secundam
Præfationem Mar-
tini p. 10.

Concil. Laodic.
can. 15.

Concil. Chalced.
Act. xi. καὶ οὐ
καὶ ἐπισκοπῶν
καὶ ἐπισκοπῶν
Verbo autem
Ordinari autem
liber regulariter
Episcopos.

1. Tindal. l. 1.
c. 2.

2. 1o Ad. 2. Cap.
c. 11. Chalced.

1. Apud Hesych.
7. 15. 11. 11. 11.
19. & in Chalced.
11. 11. 11.

Nicol. I. ep. l. 1.
11. 11. 11.

1. 11. 11. 11.
11. 11. 11. 11.

Hadriani I. Gregorio & Theophylacto anno DCCLXXXVII. Hæc sunt verba sub finem capituli quarti: *Suademus ut synodalia edicta universalium sex Conciliorum, cum decretis Pontificum Romanorum, sæpius lætrentur, observentur, & juxta eorum exemplar Ecclesie status corrigatur, ne quid novi ab aliquibus introduci permittatur, ne sit schisma in Ecclesia Dei.* Eo sensu schismatis vocem usurpaverat Hincmarus de Drogone verba faciens, qui privilegio sibi contra regulas à Sergio Pontifice concessio abstinuit, *ne schisma in sanctam Ecclesiam introduceret*, id est, ne dissidium inter Episcopos Gallicanos & sedem apostolicam foreveret, rescriptum per obreptionem adversus canones elicitum urgendo. Hac significatione Ivo timebat ne schisma inter regnum & sacerdotium oriretur ob divisionem episcopatus Noviomensis. Inde etiam est quod opinionem eorum qui investitura episcopatum à laicis factas tuebantur, non quidem hæreticam, sed *schismaticam* esse dicit, utpote decretis Conciliorum Romanorum contrariam.

VII. Illustrior autem evadet tota isthæc disceptatio de retinendis antiquis canonibus, si paulò accuratius inspiciamus quis esset Ecclesie Gallicane sensus in causa Paschalis Papæ & Henrici Imperatoris, ob contentionem investiturarum, quas Principibus ademerant Gregorius VII. & Urbanus II. pluribus Conciliorum definitionibus. Earum restitutionem, per summam vim, novo privilegio à Paschali II. extorserat Henricus Imperator. Quod privilegium Guido Archiepiscopus Viennensis & apostolicæ sedis Legatus in Concilio Viennensi è Germanicis Episcopis composito damnavit anno MCXII. ejusque Concilij confirmationem à Paschali petivit, insolenti contestatione adjecta: *Si verò, quod minimè credimus, aliam viam aggredi cæperitis, & nostræ paternitatis assertiones predictas roborare nolueritis, proptius sit nobis Deus, quia nos à vestra subjectione & obedientia repellitis.* Modestius se in hac questione gesserunt Gallicani Episcopi, ac præcipuè Ivo, Canonici Juris callentissimus; qui Paschalem monendum putabat *ut factum suum retractaret*. sin abnueret, temperandum quidem ab illo judicando, sed sententiam evangelicam sequendam, quæ servanda docet illa quæ dicerent Scribe & Pharisei, qui super cathedram Moyli sedebant, sed ab eorum operibus abstinentium. *Vult enim hac sententia*, inquit, *precepta presidentium ad cathedram pertinentia obedienter impleri, etiam si tales sint quales erant Pharisei, non eos factiosa conspiratione à suis sedibus removeri. Si verò ea precipiant quæ sunt contra*

doctrinam evangelicam vel apostolicam, ibi non esse eis obediendum, exemplo docemur Pauli Apostoli, qui Petro sibi prelato non rectè incedenti ad veritatem Evangelij, in faciem restitit, non tamen abjecit. Itaque ad summum, secundum mentem Ivonis, parendum non est decretis quæ ad cathedram non pertinent, id est, quæ privilegio B. Petri non nituntur, quæ non fiunt regulariter & secundum ministerium apostolicæ sedis, ut verbis Hincmari & Synodi Tricassinæ utar. Communio autem Pontificis & ejus obedientia non est repellenda, ut malè placuit Concilio Viennensi habito à Guidone, eo prætextu quod opinionem de investituris retinendis hæreticam judicaret, è contrà Ivo *schismaticam* tantum censeret.

VIII. Eandem sententiam Ivo alibi sequitur, cum evocatus in Concilium à Ioanne Lugdunensi Archiepiscopo ad Paschalis factum illud discutiendum, loco indicato se sistere noluit, nec convenire ad illa Concilia in quibus non possumus, inquit, *cas personas contra quas agitur condemnare vel judicare, quia nec nostro nec ullius hominis probantur subjacere judicio.* Quibus verbis egregie confirmat, quod supra ostendi, constantem fuisse Gallicanæ Ecclesie sententiam, Papæ personam nullius judicio subijci, nisi à fide manifestissime aberraret. Hanc à Bonifacio Moguntino allatam olim exceptionem sequitur Ivo in hac epistola, his verbis: *Principales Ecclesie claves nolumus sua potestate privare, quæcunque persona vices Petri habeat, nisi manifestè ab evangelica veritate discedat.* Enimvero licet honorificentissime de Pontificum dignitate & auctoritate senserit; tamen Ecclesiam Gallicanam commodis suis prospecturam docet synodorum provinciarum decretis; quibus juxta Augustinum quod poterit corriget, vel quod corrigere non poterit, salvo pacis vinculo excludet, vel quod salvo pacis vinculo excludere non poterit, æquitate improbat, firmitate supportabit. Observandum verò ex Ivonis sententia, liberum fuisse non solum universæ Ecclesie Gallicanæ, sed singulis Metropolitanis, salvâ reverentiâ Ecclesie Romanæ, novum illud decretum pro investituris, superioribus aliquot Conciliis Romanis contrarium rejicere. *Hæc dicentes*, id est, *asserentes Pontificem non esse deponendum ob novum illud rescriptum, non tollimus*, inquit, *quin possint quique Metropolitanis Episcopos secundum jus antiquum convocare, provincialem synodum salva reverentia Romanæ Ecclesie celebrare.* Et mox: *His catholicorum patrum terminis contenti, quæ possumus secundum decreta patrum, salvo vinculo pacis corrigere volumus: quæ autem corrigere non possumus, usque ad messem, si necesse sit,*

Emil. Chalou

Hincmarus ep. 6. t. 39, edit. Mog.

Ivo ep. 111.

Idem ep. 111.

Nicol. Lys. Mich. 113.

Guido (qui postea Calixtus II.) in Concilio Vienne.

Cleon. Malles. ad an. 1111. P. 100. Concilium fuit, ubi retractatum est privilegium Apollonem.

Ivo ep. 111.

Vide Thibaut & Ne. de ad librum Agostini de iure & prelat. faciens ep. 3.

Vide suprâ lib. II. cap. 21.

